

tipy na vybavení
domácí dílny

Ve jměnu

nezávislosti

Jízdní kolo coby relativně složitý stroj vyžaduje kromě občasného umytí a namazání řetězu také čas od času větší servisní úkon. Je jedno, zda se jedná o přecentrování kol, výměnu řetězu či středového složení, jehož dny jsou dávno sečteny, ale téměř vždy se dostaví otázka – co kdybych si pomohl sám a netrmácel se opět do servisu?

Pro mnoho cyklistů je tato soběstačnost i jakousi stavovskou ctí – nejen že na kole umím jezdit, zvládnou si ho i opravit! Jednoznačně pochopitelná je argumentace typu: Své kolo si chci opravovat jen sám, jen tak si budu jistý! Jiným cyklistům oprava kola přináší téměř stejné uspokojení jako jízda na něm. Jenže je tu malý problém, to vše totiž vyžaduje, abychom byli vybaveni jistou zručností a hlavně náradím. Tedy měli zařízenou svou domácí dílnu. Kvalita jejího zázemí se odvíjí jak od možnosti zřízení v bytě či domku, tak i našich představ – co jsme schopni zvládnout a co ne. Velmi častým popudem

pro její zřízení však bývá také snaha ušetřit za servis. Zapomenut by proto při rozhodování neměl být ještě jeden důležitý aspekt v podobě ekonomické výhodnosti pořízení toho kterého nástroje. O tom všem pojednávají následující řádky.

Finance v první řadě

Pravidelné servisní úkony jsou úměrné počtu najetých kilometrů a nevybaveným cyklistům nezbyvá nic jiného, než navštívit nejbližší servis. Pokud se ale najeté kilometry začnou pohybovat v řádu tisíců, je účet zatěžkán ještě řádově více. Částky za servisní úkony se si-

ce kraj od kraje liší, ale i tak nepatří k zrovna zanedbatelným položkám. Pokud se k tomu ještě připočítají náklady na cestu do a ze servisu (každý nemá servis jen několik metrů od vchodových dveří), potom se i jen taková výměna brzdových špalíků, destiček, kazety či řetězu může vyšplhat na poměrně vysokou částku. Cena se také ještě může navýšit v případě, že oprava nebude provedena na počkání a do třeba 30 km vzdáleného servisu je třeba se za několik dní pro opravené kolo vrátit. A to nemluvíme o ztrátě drahocenného času.

Při zjištění, že podobné servisní úkony dokáže zvládnout každý průměrně technicky nadaný člověk, bývá logicky vyvozeným závěrem zařízení vlastní dílny, dílničky či jen malého koutu pro takovéto úkony. Zápala a nadšení je však věc jedna, ovšem volný prostor věc druhá. Ne každý má k dispozici volnou místnost pro svoje experimenty. Ale i v paneláku je

Kde začít a kam až jít

Dílenské náradí začínajícího údržbáře (opraváře by ještě znělo hodně nadsazeně) by rozhodně mělo obsahovat sadu kvalitních imbusů, plochý a křížový šroubovák, plochý klíč na pedály, kombinované a štípací kleště, samostatný nýtovač řetězu, kónusové klíče, měrku řetězu a velkou nožní pumpu (kdo používá na svém kole vzduchový systém pružení, pak také speciální pumpu). K tomu je třeba připočítat montážní stojan (v nouzi postačí drátěný pod zadním kolem), lepení na duše, montpáky, čistící a mazací prostředky. Doplnit je dobré postupně také klasické ploché klíče (alespoň 8/9/10 mm). Výhoda této základní výbavy spočívá v tom, že ji lze umístit do malé krabice, v lepším případě basičky na náradí, a tak nepřekáží ani v malém bytě.

Pokročilý mechanik by v první řadě měl rozmyslet o stálém prostoru, kde by mohl realizovat své nadšení a všechno náradí mělo svoje místo. Rozhodně by tam neměl chybět pevný montážní stojan s možností nastavení polohy upnutého kola, centrovací vidlice s centrkličí, pracovní stůl a svěrák, stahovák na kliky a misky středového složení, různé narážeče a lis hlavového složení, praktickou pomůckou je také přípravek pro rovnání patek přehazovačky. Z dalších je vhodné jmenovat stahovák kazety s bičikem, paličku, speciální kleště na lanka a bovdeny. Kdo si troufá na servis hydraulických kotoučových brzd, neměl by rozhodně postrádat odvzdušňovací sadu. Nožní pumpu může nahradit menší kompresor, se kterým lze také vyfukovat nečistoty z komponentů, je dobré také nezapomenout na zákoutí s tekoucí vodou pro mytí kol a ostatních součástek. Až potud lze hovořit o výbavě dílny cyklistického fan- dy, který zvládne podstatnou část servisních úkonů. I přesto, že se někomu může zdát částka vynaložená za takovou hromadu náradí a přípravků přehnaná, není ve finále tak vysoká. Navíc pokud se mezi kamarády a známými rozkřikne výbava vaší dílny a vaše řemeslné umění umožní opravovat kola i jim, samozřejmě za jistý finanční obnos, část nákladů se může vrátit. Nikdo z party tuto výpomoc za úplatek určitě nebude vnímat špatně, naopak.

Zřízení domácí dílny může být nejen praktické, dokáže uspokojit i jinak. Ať tak či onak, ve finále si jen dejte pozor, abyste nakonec pro samé servisní úkony měli čas také na kole sami jezdit!

Text a foto: André Vebr

možné vytvořit malé zázemí, například na chodbě či ve sklepní kóji. Mnohdy ke štěstí (a také nenarušení rodinného prostředí) stačí kus starého koberce položeného na podlaže a na něm umístěný skládací stojan – tato „dílna“ nezabere více jak metr čtvereční, ovšem umožní netušené.

Při nákupu specializovaného náradí je v první řadě třeba dobře si rozmyslet, jaké servisní úkony hodláme na kole provádět. Nákup náradí mechaniky-amatéry probíhá zpravidla po částech, většinou v tom pořadí, jak ten který získává na zručnosti a troufá si do stále větších oprav. Jen stěží někdo půjde a koupí veškeré potřebné klíče a přípravky, aniž by měl tušení k čemu a jak se správně používají, o finanční stránce nemluvě – kompletně vybavená dílna na standardní profesionální úrovni představuje položku v řádu mnoha desítek tisíc korun.

JEN SI VYBRAT!

Pro vaši maximálně jednoduchou a rychlou orientaci v potřebném dílenském vybavení jsme připravili následujícího průvodce. Je rozdělen do tří pater využitelnosti nářadí.

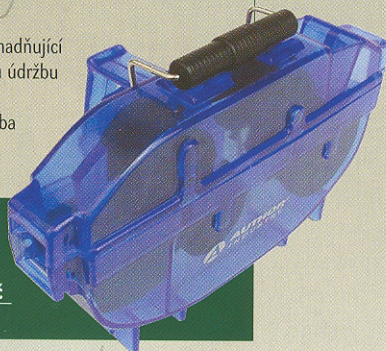
U každého klíče najdete i tzv. koeficient využitelnosti. Bodová škála má rozpětí od nuly do deseti bodů, kdy maximum značí výhodnost a praktičnost investice. Bodování vychází z poměru ceny nářadí a ceny za servisní zásah specialisty, přihlíží samozřejmě i k četnosti využití. Abychom byli ještě podrobnější a vaši představu ucelili, přikládáme i orientační ceník jednotlivých zákroků v cykloservisu. Jedná se zhruba o průměrné ceny, servis od servisu se ale mohou i výrazně lišit. Následující výčet nářadí není kompletní, jedná se pouze o průřez zaměřený právě na domácí dílničku. Na rozdíl od ostatního cyklistického vybavení není nabídka dílenských produktů tolik široká a omezuje se pouze na několik značek.

PRVNÍ PATRO – ZÁKLADNÍ KAMENY

Pračka řetězu

Praktická pomůcka usnadňující a zefektivňující běžnou údržbu kola. Jako náhradu lze samozřejmě použít třeba štěteček a misku na čistidlo.

cena od: 200 Kč
tip: Author
AHT-710,
cena 399 Kč
KV: 5

Pumpa na vidlici a tlumič

Jestliže je kolo vybaveno odpruženou vidlicí či zadním tlumičem pracujícími se vzduchovou náplní, je tato pumpa nepostradatelná. Správný tlak v pružících elementech je totiž potřeba častěji kontrolovat, či upravovat podle stylu jízdy.

cena od: 700 Kč
tip: Wrench Force Shock Pump, 990 Kč
KV: 8

Montážní stojan, držák

Pro servis kola asi jedna z nejdůležitějších položek v dílně. Umožňuje pevné zajištění kola s dobrým přístupem k jednotlivým komponentům, to vše v optimální poloze. Tyto stojany, popřípadě držáky lze podle typu umístit na zeď, uchytit do svěráku, v případě profistojanu s podstavcem volně do prostoru. Jako dostatečnou a finančně nenáročnou náhradu pro začátečníka je pak možno zvolit stojan na kolo umístěný pod zadní kolo. Stabilita bicyklu není sice stoprocentní a jeho pozice blízko zemi vyžaduje práci v předklonu či v kleku, je to ale stále lepší řešení nežli kolo opřené o zeď – zadní kolo se může volně otáčet a není tak problém seřizovat i řazení či brzdy. Podobně si lze pomoci i některými dalšími produkty označovanými jako držáky či stojany pro opření kola, ne montážní stojany. Ekonomické a do určité míry i praktické je zavěšení opravovaného kola na hák ke stropu.

cena od: 150/1450 Kč (drátěný stojan/
samostatný montážní stojan)
tip: Exu rozebíratelný, 4250 Kč
KV: 10

Kónusové klíče

Vzhledem k tomu, že jejich používání není až tak časté jako například u imbusových klíčů, mechanikovi-amatérovi postačí základnější provedení.

cena od: 100 Kč/sada
tip: sada Park Tool, 175 Kč/kus
KV: 8

Imbusy

Imbusové klíče patří k základnímu vybavení každého cyklisty. Bez tohoto nářadí není možno opravovat moderní kolo, pryč jsou totiž doby šestihřanných hlavíc šroubů. Je možno je zakoupit za pár korun například v hypermarketu, ovšem pozor, pokud to myslíte s opravami kola vážně, je skutečně lepší poohlédnout se po vyšší kvalitě. Laciné imbusy se po krátké době opotřebují a mohou způsobit poškození hlavíc šroubů na daleko dražších komponentech. Obdobná situace je s imbusy na multiklících, které se mimo to i pro špatnou manipulaci nehodí k běžnému servisu.

cena od: 50 Kč/sada
tip: IceToolz sada Pro
(2-8 mm),
59 Kč
KV: 10

Podlahová pumpa nebo kompresor s manometrem

Bez těchto pomocníků nelze nahustit plášť na správný tlak, manipulace s minipumpou je navíc nepohodlná a zdlouhavá.

cena od: 400 Kč
tip: Blackburn Air Tower 4,
990 Kč
KV: 10

Centrovací klíče (centrklíče)

Dělí se podle rozměrů niplů (3,2/3,3/3,5 mm), k běžnému centrování však postačí jeden univerzální, obsahující nejpoužívanější velikosti. V případě centrklíče je lepší zakoupit dražší provedení z kvalitnějšího materiálu, aby při manipulaci nedocházelo k znehodnocení niplů.

cena od: 100 Kč (Uni)
tip: Pedros Uni, 215 Kč
KV: 9

Mazadla a čistidla

Patří k základním stavebním kamenům domácí dílny. Pryč je doba olejí na šicí stroje, komponenty na kole si jistě zaslouží šetrnější přístup a speciální mazivo dokáže nejen zajistit jejich spolehlivý chod i v extrémních klimatických podmínkách, ale také prodloužit jejich životnost.

cena od: 50 Kč
tip: Motorex Wet Lube,
179 Kč/100 ml
KV: 10

Šroubovák plochý a křížový

Jedno z mála potřebných nářadí, které není třeba kupovat ve specializované prodejně s cyklomateriálem. Postačí běžné produkty, ale určené spíše pro malé hlavičky šroubů.

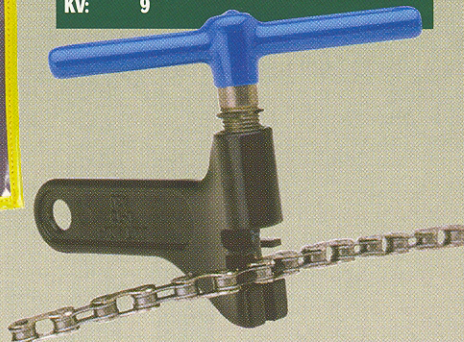
cena od: 100 Kč/sada
tip: sada Pedros,
687 Kč
KV: 7

Nýtovač řetězu

Kvalitní a samostatný nýtovač řetězu by neměl rozhodně chybět v žádné cyklistické dílně. Sice je možno použít ten, který podřimuje v posedlové brašně, s ním však není manipulace příliš pohodlná a měl by být používán pouze v nejvyšší nouzi.

cena od: 69 Kč
tip: Park Tool CT-3, 990 Kč
KV: 9

Stahovák klik

Postačí základní model, jehož pořizovací cena není nijak závratná, odvede stejnou práci. Podstatné je, aby v případě klik typu Isis či Octalink byl určen pro ten pravý.

cena od: 90 Kč
tip: BBB BTL-14, 245 Kč
KV: 9

Klíč na misky středového složení

Dělí se na několik druhů podle typů složení, bez něj však není výměna středu možná.

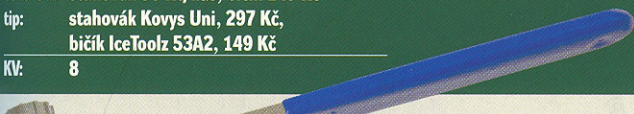
cena od: 70 Kč/kus
tip: Park Tool BBT-2,
560 Kč
KV: 8

Stahovák kazety + bičik

Zpravidla postačí jeden univerzální stahovák (Shimano a Sram/Campagnolo), kdy jsou na jedné rukojeti oba používané rozměry. Bičik slouží k fixaci kazety, působí proti směru povolování stahovákem.

cena od: stahovák 50 Kč/kus, bičik 149 Kč
tip: stahovák Kovys Uni, 297 Kč,
bičik IceToolz 53A2, 149 Kč
KV: 8

Klíč na pedály

Je takřka nezbytný, neboť poskytuje větší páku oproti klasickému 15 mm plochému klíči, se kterým je manipulace v některých případech i nebezpečná kvůli možnému kontaktu kloubů ruky a prstů s ostrými zuby převodníku.

cena od: 140 Kč
tip: BBB BTL-10,
175 Kč
KV: 7

Ploché klíče 8-17 mm (eventuálně 32/36 mm)

U starších a také u velmi dostupných kol jsou nejčastěji používané rozměry 8/9/10 mm a také 32 (nebo 36 mm) – ty slouží k dotažení závitového hlavového složení, pro tento úkon je však nutné použití speciálních tenkých klíčů.

cena od: 150 Kč/sada
tip: Pedros, 3854 Kč
KV: 9

Palička

Vhodná je buď s dřevěnou hlavicí, nebo pryžovou, případně i kombinace železo/pryž. Používá se například při demontáži vidlice pro uvolnění z hlavového složení. Nouzově je možno použít kladívko a úder přes hranol z tvrdého dřeva.

cena od: 150 Kč
 tip: Park Tool HMR-1, 385 Kč
 KV: 5

Měrka řetězu

Důležité, avšak postradatelné měřidlo – lze jej totiž spolehlivě nahradit posuvným měřítkem (šuplérrou).

cena od: 90 Kč
 tip: Kovys, 160 Kč
 KV: 10

Zkracovací kleště

Slouží k přesnému zkracování lanek a bovdenů bez následných otřepů a ožvykaných konců. Je možné nahradit je standardními štípačkami, ty se však většinou po krátké době otupí a hrozí znehodnocení lanka či bovdeny.

cena od: 490 Kč
 tip: BBB BTL-16, 635 Kč
 KV: 6

Orientační ceník zákroků v cyklistickém servisu

Centrování	
- centrování; centrování + dotažení výpletu	130-300 Kč
- nový výplet + vycentrování (dle typu ráčku)	360-500 Kč

Náboje kol	
- seřízení	20-50 Kč
- výměna vazelíny, věnečků, seřízení	90-150 Kč
- s výměnou osy, kuželů, úpravami náboje	90-200 Kč

Středové složení	
- montáž celého kompletu	160-300 Kč
- demontáž kompletu	60-200 Kč
- stažení kliky stahovákem	20-60 Kč

Brzdy	
- seřízení	30-100 Kč
- výměna lanka, bovdeny, špalků, seřízení	40-200 Kč
- montáž celého kompletu	100-500 Kč

Pedály	
- seřízení	50-90 Kč
- výměna vazelíny, seřízení	100-160 Kč
- montáž pedálu	20-130 Kč

Řazení	
- seřízení	40-130 Kč
- výměna lanka, bovdeny, seřízení	90-300 Kč
- montáž celého kompletu	130-400 Kč

Řetěz	
- promazání	20-50 Kč
- montáž, zkrácení	60-100 Kč

Hlavové složení	
- seřízení	20-70 Kč
- výměna vazelíny, věnečků, seřízení	130-300 Kč
- montáž celého kompletu	160-400 Kč

Kazeta	
- oprava	100-260 Kč
- stažení stahovákem	20-100 Kč
- montáž/demontáž	30-80 Kč

Oprava defektu	60 Kč
-----------------------	-------

Umytí kola	50-200 Kč
-------------------	-----------

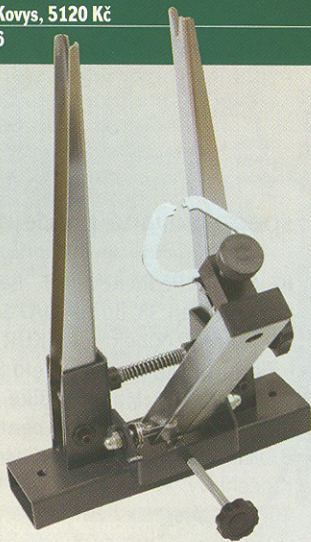
Práce se závití	80-300 Kč
------------------------	-----------

DRUHÉ PATRO – POKROČILÝ SERVISMEN

Centrovací vidlice

Poměrně finančně náročný dílenský komponent, avšak pro pokročilého mechanika nezbytný.

cena od: 999 Kč
 tip: Kovys, 5120 Kč
 KV: 6

Připravek na rovnání patky přehazovačky

Slouží k nastavení sousosti patky přehazovačky v závislosti na ráčku. Vzhledem k tomu, že na tomto nastavení závisí přesnost řazení a ohnout patku je otázka okamžiku, je tento produkt pro výstavbu správné dílny takřka nezbytný.

cena od: 565 Kč
 tip: Park Tool DAG-1, 2120 Kč
 KV: 4

Lis na hlavové složení a narážecí spodní části složení na vidlici + vyrážecí misek

Bez tohoto nářadí se nelze obejít při výměně hlavového složení. Jakékoliv náhražky typu šroub s podložkami či naklepávání misek pomocí dřevěného hranolu a kladívka je nepřipustné, tímto způsobem nelze zaručit sousost misek, navíc lze dosáhnout i poškození rámu.

cena od: 692 Kč
 tip: lis Kovys, 692 Kč, vyrážecí Kovys, 565 Kč
 KV: 2

TŘETÍ PATRO – NÁDOBÍ PROFESIONÁLŮ

Výstružníky, frézy, závitníky

Asi nejnákladnější položka dílenského vybavení, bez které se ovšem profesionál neobejde. Tímto nářadím se frézují například dosedací plochy hlavového a středového složení nebo vnitřní průměr sedlové trubky.

cena od: 400 Kč (bez vratidla)
 tip: fréza na středové složení Kovys, 2120 Kč
 KV: 1

Válčovačka drátů

Využije jí jen málokdo, ale i tak je to užitečný pomocník pro ty, kteří často vyplétají kola, někdy i s atypickou délkou drátů.

cena od: 3380 Kč
 tip: Hozan, cena 3380 Kč
 KV: 1

